

KARTA KURSU

rok akademicki 2022/2023

Kierunek: Kognitywistyka
Forma prowadzenia zajęć: stacjonarne
Stopień: jednolite magisterskie
Rok: I
Semestr: II (letni)

Nazwa	Psychologia procesów poznawczych
Nazwa w j. ang.	Cognitive psychology

Koordynator	dr Joanna Ganczarek	Zespół dydaktyczny
		dr Joanna Ganczarek dr Paweł Gwiaździński
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studentów z podstawowymi teoriami oraz metodologią badań w obszarze procesów poznawczych. Studenci zdobędą wiedzę na temat zarówno klasycznych, jak i współczesnych wersji teorii opisujących procesy poznawcze. Ponadto nabędą podstawowe umiejętności konstruowania eksperymentów w paradygmacie poznawczym oraz krytycznego analizowania metodologii i wyników eksperymentów.

Warunki wstępne

Wiedza	-
Umiejętności	-
Kursy	-

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W_01. Student posiada podstawową wiedzę na temat teorii opisujących funkcjonowanie procesów poznawczych człowieka.	K_W01, K_W02
	W_02. Student dysponuje wiedzą na temat konstruowania i ewaluacji eksperymentów w obrębie psychologii procesów poznawczych.	K_W04
	W_03. Student zna relacje między psychologią poznawczą a neuronauką i kognitywistyką.	K_W01

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U_01. Potrafi formułować problemy badawcze, hipotezy w oparciu o metody badawcze właściwe dla psychologii poznawczej.	K_U02, K_U06
	U_02. Potrafi przeprowadzić eksperyment mający na celu badanie procesów poznawczych z wykorzystaniem podstawowej aparatury i oprogramowania.	K_U02
	U_03. Potrafi poprawnie analizować wyniki eksperymentów w kontekście teorii oraz argumentować wnioski w oparciu o wiedzę z obszaru psychologii poznawczej.	K_U04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K_01. Jest świadomy konieczności krytycznej ewaluacji własnych działań i podejmowania nowych wyzwań.	K_K01
	K_02. Ma świadomość wagi ciągłego kształcenia oraz doskonalenia własnych umiejętności.	K_K02
	K_03. Ponosi odpowiedzialność za swoje działania i ma świadomość kwestii etycznych związanych z prowadzeniem badań.	K_K03

Organizacja

Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30			30								
60												

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs odbywa się w trybie hybrydowym.

Wykłady: prowadzone przez Microsoft Teams; prezentacja multimedialna, dyskusja w grupie.

Ćwiczenia:

Ćwiczenia realizowane w trzyczęściowej formie: 1. prezentacja studenta/ki na zbadany przez niego/ją temat; 2. część wykładowa; 3. praca w grupach/debata oksfordzka/gry dydaktyczne

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium zaliczeniowe
W01		X						X	X			X	
W02		X						X	X			X	
W03		X						X	X			X	
U01		X						X	X			X	
U02		X						X	X			X	
U03		X						X	X			X	
K01		X						X	X				
K02		X						X	X				
K03		X						X	X				

Kryteria oceny

Egzamin testowy przeprowadzony stacjonarnie (ocena pozytywna = 60% + 1 pkt)

Zaliczenie ćwiczeń:

Zaliczenie w formie prezentacji na uzgodniony wcześniej temat.

Uwagi

Przedmiot kierunkowy na studiach pierwszego stopnia stacjonarnych
Kierunek: Kognitywistyka

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykład (30h):

1. Wprowadzenie do psychologii poznawczej i podstawy metodologii badań.
2. Percepcja 1
3. Percepcja 2
4. Pamięć 1
5. Pamięć 2
6. Czynności pamięciowe.
7. Kontrola poznawcza.
8. Uwaga 1.
9. Uwaga 2.
10. Świadomość.
11. Myślenie i rozwiązywanie problemów.
12. Podejmowanie decyzji.
13. Reprezentacje umysłowe.
14. Pojęcia.
15. Wiedza

Ćwiczenia (30h):

1. Metodologia badań
2. Modele umysłu. Potrzeba budowania modeli umysłu. Porównanie różnych klas modeli: blokowych, warstwowych, modułowych i rozproszonych.
3. Modele umysłu. Potrzeba budowania modeli umysłu. Porównanie różnych klas modeli: blokowych, warstwowych, modułowych i rozproszonych.
4. Percepcja cz 1.
5. Percepcja cz 2. Podejście odgórne w percepcji. Historyczne teorie: asocjacionistyczna oraz Gestalt. Porównanie teorii współczesnych: wzorców, cech, obliczeniowa i ekologiczna.
6. Świadomość percepcyjna. Neuronalne podłoże percepcji: percepcja ruchu, koloru, kształtu. Synestezja. Slepowidzenie. Problem scalania. Rywalizacja obuoczna. Maskowanie wsteczne. Zjawisko stłoczenia.
7. Funkcje uwagi Czym jest uwaga? Funkcje uwagi. Klasyczne teorie. Najważniejsze paradygmaty eksperymentalne
8. Współczesne teorie uwagi. Neuronalne podstawy procesów uwagowych. Znaczenie płata ciemieniowego. Pomijanie stronne. Model uwagi Corbetta i Shulmana. Teoria systemów uwagowych Posnera. Rola uwagi w procesie integracji informacji sensorycznych (teoria Treisman).
9. Funkcje zarządcze i kontrola poznawcza. Istota kontroli poznawczej. Sposoby badania. Zaburzenia. Funkcje wykonawcze/zarządcze. Funkcja hamowania. Mechanizm uwagi wykonawczej w koncepcji Posnera. Dwustopniowy system kontroli zachowania w

- koncepcji Shallice'a. Centralny system wykonawczy pamięci roboczej w modelu Baddeleya.
10. Neuronalne korelaty świadomości. Świadomy percept. Neuronalne korelaty świadomości. Udział kory V1, skroniowej i ciemieniowej w powstawaniu świadomego perceptu. Podejście lokalistyczne i globalistyczne. Poziom aktywacji a treść świadomości. Spór o relację między świadomością a uwagą.
 11. Teorie świadomości. Priming. Implicit learning. Pomiar subiektywnych treści świadomości. Zadanie uczenie się sztucznych gramatyk.
 12. Automatyzacja, percepcja błędu, metapoznanie. Czynności automatyczne i automatyzacja. Kryteria automatyczności przetwarzania. Konsekwencje automatyzacji czynności. Procesy kontrolowane a procesy automatyczne. Rodzaje błędów.
 13. Zdalnie Pojęcia i język Konstrukt reprezentacji pojęciowej. Teorie klasyczne. Teorie probabilistyczne. Teorie prototypów. Teorie egzemplarzy. Porównanie koncepcji reprezentacji pojęciowych. Wyobraźniowa natura pojęć. Relacje między pojęciami. Teorie sieci semantycznej. Złożone struktury sieciowe (teoria schematów, teoria ram, teoria planów, scen i tematów). Relacje między pojęciami i językiem.
 14. Reprezentacje poznawcze, wyobraźnia. Pojęcie reprezentacji umysłowej. Reprezentacje a procesy poznawcze. Reprezentacje werbalne i obrazowe. Teoria podwójnego kodowania. Wyobraźnia i wyobrażenia. Obrazy i mapy umysłowe. Teoria wyobraźni Kosslyna i jej krytyka.
 15. Zajęcia podsumowujące

Wykaz literatury podstawowej

1. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., i Wichary, S. (2020). Psychologia poznawcza. PWN (R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10, R11, R12)

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Baddeley, A. (1998). Pamięć. Poradnik użytkownika. Prószyński i S-ka.
2. Baddeley, A. D., Thomson, N., & Buchanan, M. (1975). Word length and the structure of working memory. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 14(6), 575–589.
<https://pdfs.semanticscholar.org/b470/cbb6c7c235f670bb63601da7c9d853219718.pdf>

3. Biederman, I., Mezzanotte, R. J., & Rabinowitz, J. C. (1982). Scene perception: Detecting and judging objects undergoing relational violations. *Cognitive Psychology*, *14*(2), 143–177. [https://doi.org/10.1016/0010-0285\(82\)90007-X](https://doi.org/10.1016/0010-0285(82)90007-X)
4. Duch, W. (2003). Neurokognitywna teoria świadomości. *Studia z kognitywistyki i filozofii umysłu* (red. W. Dziarnowska i A. Klawiter), *1*, 133-154
5. Francuz, P. (2007). *Obrazy w umyśle: studia nad percepcją i wyobraźnią*. Scholar
6. Jagodzińska, M. (2008). *Psychologia pamięci. Badania, teorie, zastosowania*. Gliwice: Wydawnictwo HELION.
7. Jaracz, M., Borkowska, A. (2010). Podejmowanie decyzji w świetle badań neurobiologicznych i teorii psychologicznych. *Psychiatria*, *7*(2), 68-73.
8. Kahneman, D., Shyns, P., Tversky, A. (2012). Pułapki myślenia: O myśleniu szybkim i wolnym. *Media Rodzina*.
9. Kahneman, D., Treisman, A., & Gibbs, B. J. (2018). The reviewing of object files: Object-specific integration of information. *Human Perception: Institutional Performance and Reform in Australia*, *219*, 265–309. <https://doi.org/10.4324/9781351156288-27>
10. Król, M., & Król, M. (2019). The world as we know it and the world as it is: Eye-movement patterns reveal decreased use of prior knowledge in individuals with autism. *Autism Research*, *12*(9), 1386–1398. <https://doi.org/10.1002/aur.2133>
11. Lichtenstein, S., Slovic, P., Fischhoff, B., Layman, M., & Combs, B. (1978). Judged frequency of lethal events. *Journal of Experimental Psychology: Human Learning and Memory*, *4*(6), 551–578. <https://doi.org/10.1037/0278-7393.4.6.551>
12. Mendelsohn, G. A., & Griswold, B. B. (1964). Differential use of incidental stimuli in problem solving as a function of creativity. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, *68*(4), 431–436. <https://doi.org/10.1037/h0040166>
13. Milner, A. D., Goodale, M. A. (2008). *Mózg wzrokowy w działaniu*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
14. Miyake, A., Friedman, N. P., Emerson, M. J., Witzki, A. H., Howerter, A., & Wager, T. D. (2000). The Unity and Diversity of Executive Functions and Their Contributions to Complex “Frontal Lobe” Tasks: A Latent Variable Analysis. *Cognitive Psychology*, *41*(1), 49–100. <https://doi.org/10.1006/cogp.1999.0734>
15. Morrow, L. A., & Ratcliff, G. (1988). The disengagement of covert attention and the neglect syndrome. *Psychobiology*, *16*(3), 261–269. <https://doi.org/10.3758/BF03327316>
16. Nagamine, M., Yoshino, A., Miyazaki, M., Takahashi, Y., & Nomura, S. (2009). Difference in binocular rivalry rate between patients with bipolar I and bipolar II disorders. *Bipolar Disorders*, *11*(5), 539–546. <https://doi.org/10.1111/j.1399-5618.2009.00719.x>
17. Nęcka, E. (2012). *Psychologia twórczości*. GWP.
18. Posner, M. I. (1980). Orienting of attention. *The Quarterly Journal of Experimental Psychology*, *32*(1), 3–25. <https://doi.org/10.1080/00335558008248231>
19. Posner, M. I. (1999). *Uwaga. Mechanizmy świadomości*. W: Z. Chlewiński (wybór i red. naukowa), *Modele umysłu (zbiór tekstów)*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
20. Rips, L. J., Shoben, E. J., & Smith, E. E. (1973). Semantic distance and the verification of semantic relations. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, *12*(1), 1–20. [https://doi.org/10.1016/S0022-5371\(73\)80056-8](https://doi.org/10.1016/S0022-5371(73)80056-8)

21. Schneider, W., & Shiffrin, R. M. (1977). Controlled and automatic human information processing: I. Detection, search, and attention. *Psychological Review*, 84(1), 1–66.
<https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.1.1>
22. Sperling, G. (1960). The information available in brief visual presentations. *Psychological Monographs: General and Applied*, 74(11), 1–29.
<https://doi.org/10.1037/h0093759>

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	1
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	14
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do kolokwium	30
Ogółem bilans czasu pracy		125
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4